

KINNITATUD
Keskkonnaameti peadirektori asetäitja
22.03.2024
korraldusega nr 1-3/24/109

Räpina loodusala kaitsekorralduskava

Sisukord

1. Ala iseloomustus.....	4
1.1. Uuritus ja seire.....	5
2. Väärtused ja kaitse eesmärgid.....	6
3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused.....	9
3.1. Külastuskorraldus ja tähistamine.....	10

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KeA – Keskkonnaamet

KAUR – Keskkonnaagentuur

KliM - Kliimaministeerium

KKK – kaitsekorralduskava

LKS - looduskaitseeadus

PEP – püsielupaik

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

SKV – sihtkaitsevöönd

PV – piiranguvöönd

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Seisundi parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmise jms)

1. ALA ISELOOMUSTUS

Räpina loodusala on moodustatud tiigilendlase elupaikade kaitseks. Aktiivseid kaitsemeetmeid looduslal ei planeerita. Ehitustegevusel, raiel ja planeeringute koostamisel on vajalik arvestada tiigilendlase elupaiganõudlusega.

Kaitstava ala nimi	Räpina mõisa park (KLO1200113), Räpina nahkhiirte püsielupaik (KLO3001046)
Loodusala/linnuala nimi	Räpina loodusala (EE0080216)
Pindala	Räpina loodusala (EE0080216) – 56,2 ha
Asukoht ja piirid	Räpina loodusala https://register.keskkonnaportaal.ee/register/internationally-important-area/8953504
Kaitsekord	„Põlva maakonna kaitsealuste parkide ja puistute piirid“ https://www.riigiteataja.ee/akt/13133146?leiaKehtiv „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“ https://www.riigiteataja.ee/akt/130052015008?leiakehtiv „Nahkhiirte Hanila ja Räpina püsielupaiga kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ https://www.riigiteataja.ee/akt/13300084?leiaKehtiv
Koostaja nimi	Kaidi Erik
Koostamise aasta	2024
Kaitsekorralduskava koostamise kord	„Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine“ https://www.riigiteataja.ee/akt/104112022001

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele. Räpina loodusala kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel kaitseväärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest.

1.1. Uuritus ja seire

Inventuurid

Räpina looduslal asub väga oluline nahkhiirte suvine elupaik. Räpina looduslal on registreeritud 2001. aastal tiigilendlase ja Nattereri lendlase lennuala, 2003. ja 2007. aastal pargi-nahkhiire lennuala ja varjepaik (2003. aastal ca 20 ja 2007. aastal ca 100 isendit), 2004. aastal kääbus-nahkhiire lennuala, 2006. aastal pruun-suurkõrva lennuala ja varjepaik 23 (50) (ca 10 isendit), 2007. aastal veelendlase ja põhja-nahkhiire suvine elupaik (mõlema liigi arvukuseks hinnati ca 50 isendit) ning 2007. ja 2008. aastal suurvidevlase lennuala ja koloonia varjepaik puuõõnsuses^{1,2}.

Riiklik seire

Nahkhiirte koosluste seire on toimunud alates 1994. aastast. Räpina looduslal ja selle ümbruses paikneb püsiseireala, kus teostatakse detektorloendusi suvistes elupaikades. Räpina seirejaamas on erinevate nahkhiireliikide arvukus olnud kõikum³. Tiigilendlase esinemise Räpina seirejaamas on registreeritud 2000., 2001., 2008., 2010., 2018., 2019. ja 2023. aastal. 2023. aasta riikliku seire aruande järgi oli nahkhiirte elupaikade kvaliteet Räpinas jätkuvalt kehvem (võrreldes riikliku seire algusega). Linnades oli nahkhiirtele ebasoodne keskkonnamõju eeskätt parkide hõrendamine või kaotamine ja liigtugev öine tehisvalgus⁴. Liigse öise tehisvalguse probleem tõstatati juba 2012. aasta seire aruandes⁵.

2014. aastast teostatakse eraldi tiigilendlase riiklikku seiret. Räpina looduslal toimus tiigilendlase seire 2015. aastal, seire tulemusena registreeriti tiigilendlase kahe isendi esinemine alal⁶.

Inventuuride ja uuringute vajadus

Vajalik on jätkata riikliku seirega nahkhiirte koosluste hindamiseks ja tiigilendlase arvukuse määramiseks Räpina looduslal.

¹ EELIS, 2024.

² Nahkhiirlaste (*Vespertilionidae*) kaitse tegevuskava

<https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/liigikaitse#imetajad>

³ Nahkhiirte detektorloendused suvistes elupaikades aastatel 1994-2023. Keskkonnaseire.

⁴ Seireprojekti „Nahkhiired” suve alguse seirejaamades 2023. aastal tehtud töö kokkuvõte. Riiklik Keskkonnaseire Programm. Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire. Allprogramm „Nahkhiired”. 2023

⁵ Seireprojekti „Nahkhiired” 2012. aasta töö kokkuvõte. Riiklik Keskkonnaseire Programm. Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire. Allprogramm „Nahkhiired”. 2012

⁶ Tiigilendlase seire 2015. aastal. Riiklik Keskkonnaseire Programm. Elustiku mitmekesisuse seire. Nahkhiirte liigiseire. 2015.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE EESMÄRGID

Loodusalade looduskaitse väärtused on Euroopa Liidu Loodusdirektiivi I lissasse kantud kooslused ja liigid. Tabelis 1 võetakse kokku Rápina loodusala kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused kaitsekorralduskava perspektiivis. Koosluste, liikide, kasvukohtade või elupaikade soodsa seisundi saavutamise või hoidmise tarvis seatavad (hooldamise ja taastamise) meetmed on seatud vastavalt elupaigatüüpidele koostatud hoolduskavadele ja liikide kaitse tegevuskavadele, kui ei ole tabelis märgitud teisiti. Kavad on leitavad Keskkonnaameti kodulehel ja viited on lisatud.

Nahkhiirte ja täpsemalt tiigilendlase eesmärgi määramisel on arvestatud riikliku seire, nahkhiirte tegevuskava andmetega. Nahkhiirte puhul on oluline säilitada suviseid varjevõimalusi puuõõnsustes.

Tabel 1. Rápina loodusala (Rápina mõisa pargi ja Rápina nahkhiirte püsielupaiga) kaitseväärtuste koondtabel (liigid)

Kaitseväärtus ⁷	Seisund	Kaitse eesmärk ⁸	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁹	Märkused
Loodusala ja siseriiklikud eesmärgid						
Tiigilendlane <i>(Myotis dasycneme)</i> LKS – II, KE – jah, LoD – II, IV; LoA – jah	Tiigilendlane kasutab ala toitumisalana ja suvise varjupaigana ja poegimisalana.	Tiigilendlasele sobiv elupaik on säilinud vähemalt 56 ha-l	<ul style="list-style-type: none"> • Puude raie • Valgustus¹⁰ 	<ul style="list-style-type: none"> • Raiele ajaline piirang 1.05-15.08. Säilitada õõnsustega, surnult seisvad puud ja tüükad. • Valgustusprojektide koostamisel arvestada tiigilendlase elupaiganõudlusega. 	Tiigilendlasele sobiv elupaik on säilinud vähemalt 56 ha-l.	

⁷ LKS – kaitsekategooria looduskaitsealuse alusel;
KE (jah/ei) – on või ei ole kaitstava ala kaitse-eesmärk;
LoD – loodusdirektiivi lisa number;
LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk.

⁸ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050

⁹ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant

¹⁰ Nahkhiirlaste (*Vespertilionidae*) kaitse tegevuskava

<https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/liigikaitse#imetajad>

Siseriiklikud eesmärgid

<p>Veelendlane <i>(Myotis daubentonii)</i>, Nattereri lendlane <i>(Myotis nattereri)</i>, suurkörv <i>(Plecotus auritus)</i>, põhja-nahkhiir <i>(Eptesicus nilssonii)</i>, pargi-nahkhiir <i>(Pipistrellus nathusii)</i>, suurvidevlane <i>(Nyctalus noctula)</i> kääbus-nahkhiir <i>(Pipistrellus pipistrellus)</i> LKS – II, KE – jah, LoD – IV; LoA – ei</p>	<p>Nahkhiired kasutavad ala toitumisalana ja poegimiskoloonia asukohana</p>	<p>Nahkhiirtele sobiv elupaik on säilinud vähemalt 47,7 ha-l</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Puude raie • Valgustus 	<ul style="list-style-type: none"> • Raiele ajaline piirang 1.05-15.08. Säilitada õõnsustega, surnult seisvad puud ja tüükad. • Valgustusprojektide koostamisel arvestada nahkhiirte elupaiganõudlusega. 	<p>Nahkhiirtele sobiv elupaik on säilinud vähemalt 47,7 ha-l.</p>	<p>Räpina nahkhiirte püsielupaik</p>
--	---	--	---	--	---	--------------------------------------

3. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 2) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külastustaristu).

Tabel 2. Vajalikud tegevused aastaks 2033

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Nahkhiirte ja tiigilendlase riiklik seire		Seire	KAUR	I	Vastavalt seirekavale
Kavad, eeskirjad						
2	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
3	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
4	Räpina mõisa pargi kaitse-eesmärkide täiendamine		Kaitsekorra muutmine	KeA	I	2030

3.1. Külastuskorraldus ja tähistamine

Püsielupaikadesse külastust ei suunata ja ala piire looduses ei tähistata. Rápina mõisa parki tähistada ei ole vaja. Pargi piirid on kuvatud [Maa-ameti veebilehel](#).